1 עירוי פלזמה קפואה מיובשת (FDP)

מטרה

שיפור הפרפוזיה במצבי הלם הנגרם כתוצאה מטראומה (שוק המוראגי), וסיוע במניעת התפתחות הפרעת קרישה משנית (Trauma Induced Coagulopathy).

התוויות

נפגע טראומה עם סימני הלם וזמן פינוי משוער העולה על 20 דקות לערך.

סיבוכים אפשריים

תופעות של תגובתיות־יתר הקשורות לרוב בקבלת מוצרי דם, כגון עליית חום, הופעת צמרמורות, אורטיקריה ו/או אנגיואדמה, ירידה חדה בלחץ הדם, הופעה של קוצר נשימה חריף.

דגשים כלליים

- התכשיר מיועד לשימוש אך ורק במטופלים עם דימום חמור (או חשד לדימום חמור לפי הערכה של מנגנון החבלה) המציגים **לפחות שניים** מהסימנים הקליניים שלהלן –
  - חיוורון והזעה.
  - לחץ דם סיסטולי נמוך מ־90 mmHg בשתי מדידות חוזרות (בתינוקות וילדים – בהתאם לגיל).
  - דופק מעל 110 בדקה בשתי מדידות חוזרות (בתינוקות וילדים – בהתאם לגיל).
  - מילוי קפילרי איטי (ארוך מ־2 שניות).
  - ירידה במצב ההכרה שלא כתוצאה מחבלת ראש.
- התכשיר מיועד למתן תוך־ורידי בזמן הפינוי, במקרה שזמן הפינוי המשוער לבית החולים צפוי להימשך מעל 20 דקות בקירוב. **אין לעכב מטופל בשטח לצורך מתן התכשיר**.
- ככלל, המטרה היא השגת לחץ דם סיסטולי מעל 90 mmHg ו/או דופק רדיאלי נמוש. במטופלים עם חבלת ראש ושינוי במצב ההכרה – המטרה תהיה השגת לחץ דם סיסטולי מעל 100 mmHg.
- יש לוודא כי כל מטופל המציג סימנים כמפורט לעיל יקבל בנוסף גם הקסקפרון (TXA) במתן תוך־ורידי.
- מינון מקסימלי למטופל בודד – 2 מנות של פלזמה (בתינוקות וילדים – 2 מנות בנפח של 20 ml/kg למנה). יש להקפיד על ניטור מדדים מלא בזמן הטיפול, ובפרט על רישום מדדי המטופל טרם מתן מנה שנייה.
- אם המטופל נותר במצב של הלם עמוק לאחר מתן שתי מנות פלזמה (לפי הסימנים הקליניים שתוארו לעיל) – יש לתת עירוי נוזלים (תמיסת הרטמן או סליין) בבולוסים של 250 ml, תוך כדי ניטור הדופק ולחץ הדם.
- בזמן מתן מנת הפלזמה יש לנטר תופעות לוואי הקשורות במתן מוצרי דם – כמצוין מעלה. במקרה שמופיעה אחת מתופעות הלוואי האלו **יש לעצור מייד את עירוי הפלזמה** ולהמשיך בעירוי תמיסת הרטמן או סליין. יש לשקול צורך בטיפול לפי פרוטוקול תגובה אלרגית (אנפילקסיס) מבוגר.

2 עירוי פלזמה קפואה מיובשת (FDP)

- יש לתעד בדו"ח הרפואי את מתן הפלזמה (כולל הדבקת מדבקה מהבקבוק), את מדדי המטופל לפני מתן הפלזמה ולאחריה וכן לציין אם אירעו תופעות לוואי.

ציוד נדרש

- בקבוקון אבקת פלזמה קפואה ומיובשת
- אמפולה או שקית מים מזוקקים לעירוי (נפח 200 ml)
- מעביר דו־כיווני (להעברת המים אל תוך בקבוקון הפלזמה)
- סט עירוי ייעודי עם מסנן

סדר הפעולות

1. הכן את הציוד הדרוש.
2. חבר את המחבר הדו־כיווני עם צד ההברגה אל שקית העירוי 200 ml.
3. חטא את פקק הבקבוקון (באמצעות ספונג'ט אלכוהול), והחדר את צידו החד של המחבר הדו־כיווני אל בקבוקון הפלזמה.
4. ודא שמכסה פילטר האוויר פתוח, והזרם את הסליין אל תוך בקבוקון הזכוכית **מבלי לסחוט את שקית העירוי**.
5. נער בתנועות סיבוביות **עדינות** את הבקבוקון על מנת להמס את האבקה **מבלי ליצור קצף**. ודא (במבט) שלא נשארו חלקיקים מוצקים בתוך בקבוקון התמיסה.
6. ניתן להחזיר את התמיסה המומסת לשקית העירוי דרך המחבר הדו־כיווני לצורך הקלה בהחדרה למטופל.
7. חבר את סט העירוי הייעודי, שטוף אותו ותן את עירוי הפלזמה תוך כדי ניטור רציף של מדדי המטופל.